

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת יצחק קרויזר
לימור סון הר מלך

פ/25/5714

הצעת חוק העונשין (תיקון – איסור ביזוי המת), התשפ"ה–2025

1. הוספת סימן ט' בחוק העונשין, התשל"ז–1977¹, אחרי סעיף 382 א יבוא :

"סימן ט' : איסור ביזוי המת

איסור ביזוי המת 382 ב. העושה אחד מאלה, דינו – מאסר חמש שנים :

- (1) משחית, מבתר או מפשיט גופת אדם שלא לפי רצון המת המשווער או לפי היתר כדין ;
- (2) חוטף או מסתיר גופת אדם ללא היתר ;
- (3) עושה מעשים מיניים בגופת אדם."

דברי הסבר

בשנת 2012 התרחש אירוע אלימות חמור בו פלוני חנק את אשתו למוות בעקבות ויכוח סוער שהתגלע ביניהם. לאחר מותה ביצע בה פלוני עבירות מין וכתת את ראשה באמצעות סכין מטבח. פלוני הואשם ברצח, במעשה מגונה ובשיבוש מהלכי משפט. בית המשפט המחוזי בבאר שבע הרשיעו בעבירות של רצח ומעשה מגונה וזיכהו ברוב דעות משיבוש מהלכי משפט. פלוני הורשע בעבירת הרצח והוטלו עליו 28 שנות מאסר בפועל. לעניין עבירת המעשה המגונה קבע בית המשפט המחוזי כי יש לפרש את חוק העונשין, התשל"ז–1977, ברוח חוקי היסוד, וכי חוק-יסוד : כבוד האדם וחירותו, פורש בפסיקה כמגן גם על כבוד המת. על פלוני נגזרו שנתיים נוספות בגין המעשה המגונה, אחת מהן חופפת לעונש שנגזר עליו בשל עבירת הרצח. לעניין שיבוש מהלכי משפט נקבע ברוב דעות שהמעשים לא נעשו כדי לשבש את ההליך השיפוטי או להעלים ראיות, אלא כדי לפגוע במנוחה. פלוני ערער על הרשעתו במעשה מגונה ועל גזר הדין. בפסק דין ע"פ 7128/16 פלוני נ' מדינת ישראל, בית המשפט העליון הכריע בפרשה וקיבל את הערעור

¹ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

בנוגע להרשעתו של פלוני בעבירת המעשה המגונה והפחית מעונשו בהתאם ל-27 שנות מאסר בפועל. בית המשפט קבע כי בהתאם לנוסחו הנוכחי של הסעיף, אין אפשרות להרשיע אדם בביצוע עבירה של מעשה מגונה, שעה שהמעשים בוצעו בגופתו של מי שאינו בין החיים, בשים לב לספק באשר לאפשרות הלשונית לפרש את המילה "אדם" כמתייחסת גם אל המת. זאת לנוכח תכליתה המפורשת של עבירת המעשה המגונה, כפי שפורשה בפסיקה, למנוע פגיעה בביטחונו האישי של הפרט, בצנעתו, בפרטיותו ובאוטונומיית הרצון החופשי שלו וכן נוכח מעמדה של זכות היסוד החוקתית לחירות כברית התיכון בפרשנות הדין הפלילי. בהינתן ההיסטוריה החקיקתית, בית המשפט סבר כי יש להעדיף את פרשנות המערער שלפיה הנסיבה "אדם" המנויה בעבירת המעשה המגונה יכולה להתקיים רק אם מי שמבוצעת כלפיו העבירה נמצא בין החיים. יחד עם זאת, הודגש בפסק הדין כי אין במסקנה זו כדי להקל ולו במעט מחומרתו המוסרית של ביצוע מעשה מגונה במת ומהמטען האנטי חברתי הגלום במעשה שכזה. בית המשפט המליץ לתקן את חוק העונשין באופן שניתן יהיה להעמיד דברים על מכונם בכל שאמור בשמירה על כבוד המת, בציינו "בידי המחוקק לתקן את חוק העונשין באופן שניתן יהיה להעמיד דברים על מכונם [...] שמירה על כבוד המת ראוי לה שתמצא את דרכה לספר החוקים בגדרי האיסורים הפליליים".

נוכח האמור, בהצעת החוק מוצע לעגן איסור פלילי שתכליתו הגנה על כבוד המת ואיסור ביזוי גופתו. העבירה כוללת איסור על השחתת גופה, ביתור גופה, הפשטת גופה, הסתרת גופה, חטיפת גופה והכול ללא היתר כדין וכן איסור על ביצוע מעשים מיניים בגופה, וקובעת עונש של חמש שנים על מי שביצע אחד ממעשים אלו.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
ב' בניסן התשפ"ה (31.03.2025)